



Rent drikkevand og sikker
kemi
J.nr. 2023-1073
Den 21. marts 2023

Statusredegørelse 2022 for aktiviteter under Kemiindsats 2022-25

Ifølge aftalen af 19. januar 2022 om ny Fælles Kemiindsats 2022-25 skal der årligt udarbejdes en kort redegørelse for status over aftalen.

Status for de enkelte aktiviteter under aftalen er angivet nedenfor.

1. Ansvarlig grøn kemi i en bæredygtig verden

1.1. Forhandlinger af EU's Kemikaliestrategi

Miljøministeriet bidrager til implementeringen af EU's Kemikaliestrategi for bæredygtighed. Som følge af EU's Kemikaliestrategi skal dele af EU's kemikalielovgivning revideres og moderniseres, og i den forbindelse sender Miljøministeriet hørings svar med danske mærkesager til EU-Kommissionens forberedende arbejde samt deltager i de efterfølgende EU-forhandlinger af forslagene. I dette arbejde inddrages Miljøstyrelsen med faglig og teknisk viden om fareidentificering, risikovurdering og regulering af kemikalier.

I 2022 har Miljøministeriet indsendt hørings svar til den offentlige høring til det forberedende arbejde til revision og modernisering af:

- REACH-forordningen¹
- CLP-forordningen om klassificering og mærkning²
- Kosmetikforordningen³
- Legetøjsdirektivet⁴

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH).

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger (CLP).

³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 af 30. november 2009 om kosmetiske produkter.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2009/48/EF af 18. juni 2009 om sikkerhedskrav til legetøj.

- RoHS-direktivet om kemiske stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr⁵
- Detergent-forordningen om vaske- og rengøringsmidler⁶

Der er i de danske besvarelser og ved møder givet udtryk for danske hovedprioriteter, særligt i forhold til at få de farligste kemikalier ud af forbrugerprodukter og at få etableret nye fareklasser under CLP for hormonforstyrrende stoffer og de mest miljøskadelige stoffer.

I 2022 har der kørt forhandlinger om revisioner af F-gas forordningen om fluorholdige drivhusgasser⁷ og Forordningen om ozonlagsnedbrydende stoffer⁸. Kommissionen fremsatte forslag til revision af CLP forordningen 19. december 2022.

Miljøministeriet har deltaget i en række møder om udviklingen af EU's kemikaliepolitik bl.a. møder om revisionen af EU's generelle kemilovgivning REACH forordningen og CLP forordningen, og ved high level møde arrangeret af det franske formandskab.

I forbindelse med EU's Kemikaliestrategi har EU-Kommissionen nedsat en arbejdsgruppe om "One substance, one assessment", hvor Fødevarestyrelsen og Miljøstyrelsen, i samarbejde med Miljøministeriets departement repræsenterer Danmark. I 2022 har arbejdet bestået i deltagelse af møder afholdt af EU-Kommissionen samt besvarelse af Kommissionens offentlige høring om konceptet samt om en langsigtet finansiering af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA.

Danmark har sammen med ligesindede lande gennem REACH Up samarbejdet sendt flere breve til Kommissionen omkring forventninger til revisionen af REACH og presset på for, at revisionen af REACH ikke bliver yderligere forsinket.

1.2. Center for klimavenlige kølemidler

Centeret for klimavenlige kølemidler har været på stand-by i nogle år pga. manglende finansiering. I det første år af Kemiindsatsen 2022-2025 har Miljøstyrelsen derfor fokuseret på to overordnede aktiviteter:

- Gennemgang af den eksisterende hjemmeside www.koelmidler.dk og forberedelse til flytning af denne til Miljøstyrelsens eget IT-system.
- Planlægning af workshop for industrien, som skal afdække væsentlige barrierer for overgangen til klimavenlige kølemidler og hvilke rådgivnings- og informationsaktiviteter, der kan være med til at afhjælpe disse. Pga. regeringsforhandlinger blev selve workshopen først afholdt i januar 2023. Til workshopen var inviteret repræsentanter fra hele køle- og

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets Direktiv 2011/65/EU af 8. juni 2011 om begrænsning af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 648/2004 af 31. marts 2004 om vaske- og rengøringsmidler.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 517/2014 af 16. april 2014 om fluorholdige drivhusgasser.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1005/2009 af 16. september 2009 om stoffer, der nedbryder ozonlaget.

varmepumpebranchen og repræsentanter for alle aktørroller (kunder, interesseorganisationer, komponentproducenter, installatører og servicevirksomheder, videntcentre, myndigheder, standarder, samt uddannelser).

2. Et giftfrit miljø, sikre fødevarer, sikre danske arbejdspladser og trygge forbrugere – håndtering af skadelig kemi

2.1. EU regulering af skadelige stoffer (REACH / CLP)

I 2022 blev en lang række sager behandlet i REACH-komiteén, herunder 43 sager om godkendelse til fortsat anvendelse af stofferne chrom og nonyl- og oktylphenyletoxylater, 4 sager om anvendelsesbegrænsning af hhv. coboltsalte, bly i PVC, formaldehyd og mikropplast og derudover, om stoffet resorcinol skal anses som et særligt problematisk stof som følge af dets hormonforstyrrende egenskaber, automatisk forbud mod anvendelsen af flere kræftfremkaldende stoffer og stoffer, der er skadelige for arveanlæggene og forplantningsevnen i blandinger til forbrugere, samt en revision af de testmetoder, der anvendes til at afklare, om kemikalier har skadelige egenskaber.

I 2022 indsendte Danmark til det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) tre nye forslag til fareklassificering under CLP-forordningen. Parfumestoffet methyl-oct-2-ynoate foreslås klassificeret for hudallergi i kategori 1A, og Danmark foreslår, at den eksisterende klassificering for hudallergi for stoffet 2,3-epoxypropyl o-tolyl ether (EPOTE), der bruges i lim, skærpes til kategori 1A. Forslaget for et andet parfumestof, eugenol, som hudallergifremkaldende i kategori 1A, blev genindsendt i 2022. Forslaget blev oprindeligt indsendt til ECHA i december 2021, men på anmodning fra ECHA har Danmark afventet et dossier fra Spanien for stoffet i forhold til identificering af andre farer. Alle ovennævnte tre forslag forventes behandlet i Risikovurderingskomiteén (RAC) i løbet af 2023.

Endvidere er to danske klassificeringsforslag, indsendt til ECHA i 2020, blevet behandlet af ECHAs Risikovurderingskomité (RAC) i 2022. Det gælder parfumestoffet helional (α -methyl-1,3-benzodioxole-5-propionaldehyde) og bindemidlet EPDA (2,3-epoxypropyl neodecanoate). RAC var enige i begge forslag og har således givet Kommissionen anbefaling om at klassificere helional for hudallergi kategori 1B, og EPDA for hudallergi kategori 1A samt for at kunne give skader på arvematerialet (DNA) i kategori 2.

Klassificering af bly, som farlig for miljøet, blev, på baggrund af et dansk forslag, efter drøftelse i Kommissionen i efteråret 2020, returneret til RAC til genovervejelse af, om der skulle sondres mellem faren for stoffet i pulverform/massiv form og til vurdering af et nyt studie. Efter RACs stadfæstelse af komitéens anbefaling af, at der ikke bør skelnes mellem pulver- og massiv form i forhold til i klassificeringen for vandmiljøeffekter, har der i 2022 været indledende diskussioner i Kommissionen, hvor Danmark har bidraget aktivt, men der er endnu ikke truffet en endelig beslutning.

Medlemsstatskomiteén i ECHA (MSC) vedtog i 2022 at optage stoffet isobutylparaben på kandidatlisten af SVHC-stoffer (særligt problematiske stoffer)

under REACH-forordningen på baggrund af et forslag indsendt af Danmark i august 2022. Isobutylparaben er udpeget til listen på baggrund af dets hormonforstyrrende effekter i mennesker og følger optagelsen fra 2020 af det nært beslægtede stof butylparaben på kandidatlisten.

Forud for SVHC-forslaget udarbejdede Danmark en vurdering af mulighederne for risikohåndtering ('Risk Management Option Analysis' eller RMO-analyse), hvor den foretrukne risikohåndteringsmulighed var identificering som SVHC-stof.

Endeligt arbejder Miljøstyrelsen i samarbejde med flere andre EU medlemslande på at udarbejde et forslag til en bred anvendelsesbegrænsning under REACH-forordningen, der har til formål at begrænse alle ikke-essentielle anvendelser af PFAS i EU. Samtidig har Miljøstyrelsen deltaget i det forberedende arbejde med et forslag til en EU-anvendelsesbegrænsning af hudallergener i forbrugerblandinger og artikler. Disse forslag til anvendelsesbegrænsninger behandles særskilt under henholdsvis aktivitet 2.3 og 2.4.

I forhold til arbejdet med EU-regulering af kemiske stoffer deltager Miljøstyrelsen aktivt i komitéer og ekspertgrupper, hvor både Danmarks og andre landes forslag til regulering af problematiske stoffer under REACH og CLP vurderes og kommenteres (se under 2.2).

2.2. REACH / CLP – DK bidrag til arbejdsgrupper og komitéer

Miljøstyrelsen deltager fast i tre komitéer i ECHA: MSC (medlemsstatskomitéen), der bl.a. behandler forslag ifm. dossier- og stofvurdering og forslag til optagelse på kandidatlisten af SVHC-stoffer (særligt problematiske stoffer) under REACH; RAC (risikovurderingskomitéen), der sammen med SEAC (den socioøkonomiske komité) vurderer og giver anbefalinger til Kommissionen om godkendelsesansøgninger og begrænsningsforslag under REACH. RAC vurderer også klassificeringsforslag under CLP-forordningen og udarbejder det videnskabelige grundlag for fastsættelse af grænseværdier i arbejdsmiljøet (Occupational Exposure Limits, OELs) mhp. at give anbefalinger til Kommissionen.

Miljøstyrelsen deltager desuden i en række ekspertgrupper og arbejdsgrupper, herunder ekspertgruppen for hormonforstyrrende stoffer, ekspertgruppen for persistente, bioakkumulerbare og toksiske (PBT) stoffer og ekspertgruppen for risikohåndtering af problematiske stoffer samt arbejdsgruppen for petroleum- og kulafledte stoffer og arbejdsgruppen for stoffer, der udgøres af mere end én konstituent. Komitéerne og ekspertgrupperne har en central funktion i videnskabelige vurderinger, som danner baggrund for reguleringsarbejdet, og behandler en lang række forslag. Ved aktiv deltagelse i dette arbejde har Miljøstyrelsen påvirket EU's kemikalierregulering via de forslag, som udarbejdes af Danmark og i høj grad også ved at kommentere på forslag, som udarbejdes af andre EU-medlemslande samt ECHA.

2.3. EU forbud mod per- og polyfluorerede stoffer (PFAS)

Miljøstyrelsen indledte i januar 2020 initiativet omkring at udarbejde et forslag til en bred anvendelsesbegrænsning under REACH-forordningen, der har til formål

at begrænse anvendelsen af alle PFAS i EU. Begrænsningsforslaget er færdigudarbejdet og fremsendt til Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) i januar 2023. Forslaget behandles i ECHAs udvalg for risikovurdering (RAC) og socioøkonomiske analyser (SEAC) i 2023-2024. Miljøstyrelsen samarbejder med de kompetente myndigheder i Tyskland, Nederlandene, Sverige og Norge omkring udarbejdelse af begrænsningsforslaget.

I forbindelse med et andet EU-begrænsningsforslag om brugen af PFAS i brandslukningsskum, har Miljøstyrelsen ønsket at undersøge potentielle konsekvenser af en tidligere dansk udfasning af PFAS-holdigt brandslukningsskum til øvelsesformål. Miljøstyrelsen har derfor gennemført en kortlægning af brugen af PFAS-holdigt og PFAS-frit brandslukningsskum ved brandskoler og brandøvelsespladser i Danmark. På baggrund af kortlægningen besluttede miljøministeren i januar 2023 at iværksætte udarbejdelse af en bekendtgørelse om forbud mod PFAS i brandslukningsskum på øvelsespladser med ikrafttræden 1. januar 2024.

2.4. Bedre EU-regulering af hudallergi i forbrugerblandinger og artikler

Miljøstyrelsen bidrog sammen med Frankrig og Irland i 2. halvdel af 2022 til Tysklands indledende arbejde med at udarbejde et forslag til en anvendelsesbegrænsning under REACH-forordningen af blandinger, som er fareklassificeret som hudallergifremkaldende. Begrænsningsforslaget forventes fremsendt til det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) i 2024.

2.5. Kombinationseffekter

I forlængelse af Kommissionens kemikaliestrategi er formålet med indsatsen at yde større beskyttelse af miljøet og menneskers sundhed ved udsættelse for kombinationseffekter. Implementering af en Mixture Assessment Factor (MAF) vil hjælpe til med at realisere dette.

I april 2022 afholdte EU-Kommissionen en interessentworkshop vedrørende den løbende debat om definitionen på MAF. Miljøministeriet bidrog til og indsendte efterfølgende input til EU-Kommissionens forslag, som præsenteret på workshopen.

Fremadrettet udvikling i forhold til introduktionen af MAF i EU's kemikalielovgivning afventer processens fremskridt på EU-niveau.

2.6. Globalt arbejde

På det 10. partsmøde under Stockholmkonventionen om persistente, organiske miljøgifte støttede Danmark optagelsen af stofgruppen PFHxS, dets salte og PFHxS-relaterede stoffer under konventionen, uden undtagelser for forsæt anvendelse. PFHxS, dets salte og PFHxS-relaterede stoffer hører til gruppen af organiske fluorforbindelser (PFAS). Forbuddet skal implementeres i EU's POP-forordning i 2023. På det 4. partsmøde under Minamatakonventionen om kviksølv blev anvendelsen af kviksølv forbudt i en række nye produkter. Under Rotterdamkonventionen om forudgående informeret samtykke ved handel med visse farlige kemikalier støtter Danmark arbejdet med at undersøge mulighederne

for, om Rotterdamkonventionens effektivitet kan øges ved at ved tilføjelse af et nyt bilag, så nye stoffer kan optages under konventionen ved kvalificeret flertal blandt konventionens parter, hvis der ikke kan opnås konsensus.

2.7. Kortlægning og sundhedsmæssige vurderinger af forbrugerprodukter

Undersøgelser af forbrugerprodukter bruges til at vurdere, om der er produkter på markedet, som udgør en risiko for forbrugernes sundhed eller for miljøet på grund af deres indhold af kemikalier. Der er fokus på at afdække behovet for yderligere regulering af kemikalier i forbrugerprodukter. Miljøstyrelsen har i 2022 offentliggjort to undersøgelser af kemikalier i forbrugerprodukter: *Kemiske analyser og risikovurdering af hormonforstyrrende stoffer i produkter til gravide og børn samt Kortlægning af Pesticider i blomster fra lande uden for EU.*

Miljøstyrelsen har igangsat yderligere fire nye undersøgelser af kemikalier i forbrugerprodukter i 2022, som forventes publiceret i 2023:

1. Kortlægning og risikovurdering af fødevarerproteiner i kosmetiske produkter
2. Kortlægning og miljøvurdering af rengøringsmidler til udendørs brug
3. Kortlægning og risikovurdering af kemikalier fra gamingudstyr
4. Analyse, sundheds- og miljøvurdering af pesticider i afskårne blomster fra lande uden for EU

I de projekter, der er igangsat i 2022, har Miljøstyrelsen prioriteret at undersøge produkter fra e-handel, som tilbydes til danske forbrugere både fra netbutikker i Danmark, fra EU og fra lande uden for EU. Målet er at kunne redegøre for, om der er forskel på sikkerheden ved produkterne afhængig af salgslokationen. Projekterne om gamingudstyr og rengøringsmidler har endvidere kontrolleret de udtagne produkter for indhold af allerede regulerede stoffer.

De afsatte midler i Kemiindsats 2022-25 til undersøgelser af forbrugerprodukter i 2022 finansierer delvist de planlagte projekter, og finansieringen er suppleret med interne midler fra Miljøstyrelsen.

2.8. Forbrugerrådet TÆNK Kemi

Forbrugerrådet Tænk Kemi tester og undersøger forbrugerprodukter, og rådgiver forbrugerne om den uønskede kemi i forbrugerprodukter. Formålet for Forbrugerrådet Tænk Kemi er:

- at give forbrugerne mulighed for let at vælge produkter uden uønsket kemi
- at bidrage til bedre regulering af kemikalier i forbrugerprodukter.

I 2022 gennemførte Forbrugerrådet Tænk Kemi 19 test af forbrugerprodukter, herunder forskellige typer af kosmetik og personlig pleje, vaske- og rengøringsmidler, produkter beregnet til børn og fødevareremballage. Produkterne blev vurderet A, B eller C alt efter indholdet af uønsket kemi (kemikalier, der er hormonforstyrrende, kræftfremkaldende, allergifremkaldende, miljøbelastende, eller mistænkt for at være det), og i 2022 indeholdt 54% af de 474 testede produkter kemikalier, der gav vurderingen B eller C. Tallet er meget lig med

erfaringerne fra de foregående 7 år. Testene viser med meget få undtagelser, at der altid er alternative produkter uden den uønskede kemi.

2022 betød også en udvidelse af produkttyper i den gratis app Kemiluppen. I december 2022 blev appen relanceret, og nu kan forbrugerne ud over kosmetik og plejeprodukter, også scanne vaske- og rengøringsmidler, og med det samme få at vide, om der er uønsket kemi i produkterne. Inden lancering var over 600 produkter vurderet efter dialog med bl.a. brancheforeninger og producenter/forhandlere.

Kemiluppen er stadig meget populær med mere end 2,3 mio. scanninger i 2022, svarende til 6.500 daglige scanninger. Siden lanceringen af den udvidede Kemiluppen ligger antallet af scanninger ca. 2.000 scan højere per dag. I alt er appen blevet downloadet 600.000 gange siden starten i december 2015.

Forbrugerrådet Tænk Kemi bidrog til forbedret regulering af kemilovgivningen ved at svare på de mange høringer i forbindelse med EU Kommissionens kemikaliestrategi. Der blev arrangeret debat om netop reguleringen af uønsket kemi på Folkemødet med deltagelse af daværende fødevareminister Rasmus Prehn og Miljøministeriet.

Forbrugerrådet Tænk Kemi deltog i standardiseringsarbejdet og ved at gøre opmærksom på uønsket kemi i produkter ikke kun i Danmark, men også i udlandet. Alle relevante test blev i 2022 oversat til engelsk og delt blandt relevante aktører, herunder andre NGOer og beslutningstagere.

2.9. E-handel: Kortlægning, kontrol og gode råd til forbrugerne

Der er færdigudviklet en informationsindsats til børnefamilier, som sætter fokus på risikoen for at bringe farlig kemi ind i hjemmet, når man handler online fra netbutikker uden for EU. Lanceringen var planlagt til den 24. oktober 2022, men blev udskudt og efterfølgende aflyst grundet Folketingsvalg. MST forventer at gennemføre indsatsen i 2023.

Der er hen over året via sociale medier og hjemmeside givet konkrete råd til forbrugerne om sikker kemi-handel online.

For kortlægningsdelen henvises til 2.7.
For kontroldelen henvises til 4.1.

Miljøministeriet har sammen med Erhvervsministeriet arbejdet på, at der i forbindelse med forhandlingerne af den generelle produktsikkerhedsforordning skulle være krav om, at der altid er en person, der kan stilles til ansvar for produkters overensstemmelse med EU-lovgivningen, herunder at online markedspladser bør varetage dette ansvar, når ingen andre gør. Kommissionens vurdering er dog, at forordningen om digitale tjenester er til hinder herfor, hvorfor der ikke var opbakning til et sådant krav.

2.10. Forbrugerinformation om kemi i fødevarer

I 2022 har Fødevarestyrelsen udsendt i alt 224 opslag på styrelsens egne sociale medier om kemi i fødevarer og fødevareemballage. Opslagene er udsendt primært på Facebook-siderne "Mad Med Mindre Kemi" (117 opslag), "Fødevarestyrelsen" (53 opslag) samt på Fødevarestyrelsens Instagramplatform (54 opslag). Facebook-platformene "Fødevarestyrelsen" og "Mad Med Mindre Kemi" har nu henholdsvis ca. 52.000 og ca. 58.000 følgere. Fødevarestyrelsens-Instagram platform har ca. 22.000 følgere.

Opslagene om kemi i mad giver tips og konkrete råd til, hvad man med fordel kan være opmærksom på, hvis man vil undgå uønsket kemi fra fødevarer og fødevareemballage. Opslagene er ofte målrettet børnefamilier. F.eks. er der opslag om at bruge/genbruge fødevareemballage rigtigt, fravælge rovfisk til børn og gravide, samt at opbevare alkohol og sure fødevarer/drikkevarer i andet end krystalservice. Også særlige tips til sæsonbetingede traditioner omkring mad eller emballage har været prioriteret i 2022. Fødevarestyrelsen informerer også om kemi i nye trends inden for kagebagning med legetøj eller byggematerialer, eller gamle husmorråd om kamillete til spædbørn. Opslagene om kemi i fødevarer er stadig nogle af de opslag, der har meget brugergenereret trafik og når naturligt langt ud, ressourcerne taget i betragtning.

De seks animerede film om kemi i fødevarer, der blev lanceret i 2020, er udsendt igen i 2022. Derudover er der i 2022 udviklet yderligere to film. Filmene fokuserer på vejledning til sårbare grupper som gravide og børn, eller informerer om gode råd til mindre uønsket kemi fra mad generelt. Filmene har haft stor rækkevidde igen i 2022. En film om ikke at bruge det varme vand fra hanen til te og kaffe, lavet i samarbejde med Miljøstyrelsen og Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen, har haft en rækkevidde på over en halv mio. i vinteren 2022, hvor elpriserne toppede.

Målrettet annoncering af opslag på Facebook i 2022 haft en rækkevidde på ca. 600.000 personer og fået ca. 2 mio. eksponeringer (antal gange annoncerne er blevet vist på skærmen). Der har været ca. 30.000 interaktioner i form af f.eks. likes, delinger, kommentarer og klik til

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/Foedevarer/kend-kemien>

3. Et solidt fagligt grundlag – troværdigt, relevant og kompetent forarbejde til en ansvarlig og retfærdig kemikaliepolitik

3.1. CeHoS

Formålet med Center for Hormonforstyrrende Stoffer (CeHoS) er at indsamle og opbygge viden målrettet myndighedernes forebyggende arbejde inden for hormonforstyrrende stoffer samt de skadelige egenskaber disse kan medføre. Indsatsen vil med styrket fokus på humane effekter, sikre vidensopbygning og forskning i hormonforstyrrende stoffer.

Til trods for en sen opstart i juni 2022 har centret igangsat ni projekter, hvoraf fire er afsluttet i december 2022. Som afledning heraf er to nye projekter allerede planlagt at påbegyndes i starten af 2023. Alle CeHoS-projekterne har omdrejningspunkt i fremtidig beskyttelse af befolkningen og miljøet mod

hormonforstyrrende effekter, heriblandt afdækning af nye virkningsmekanismer, udvikling af tests til identificering af hormonforstyrrende stoffer, non-target biomonitoring samt bidrag til Danmarks Nationale Biobank, Statens Serum Institut. Det forventes, at projekterne vil indbringe betydelig ny data i forbindelse med udsættelse for hormonforstyrrende stoffer som afledning heraf.

Den årlige forskerworkshop blev afholdt fredag d. 2. december 2022 på Rigshospitalet. Informationsdagen for 2022 er imidlertid blevet udsat til torsdag d. 23. marts 2023, da det ikke var muligt at finde en passende location til formålet i 2022. Der har været enighed om, at det vil være hensigtsmæssigt at flytte informationsdagen permanent til om foråret, således at centrets aktivitet fordeles mere jævnt henover året.

En opdatering af aktiviteter på centrets hjemmeside vil være en prioritet i starten af 2023.

3.2. Videncenter for allergi

Videncenter for Allergis overordnede formål at fortsætte den målrettede videnopbygning om allergifremkaldende stoffer til understøttelse af myndighedernes forebyggende arbejde, herunder særligt at danne et videnskabeligt grundlag for regulering og kommunikationsindsatser.

Videncenter for Allergi har i 2022 haft særligt fokus på følgende områder:

- Eksem og allergi over for kemiske stoffer blandt danske unge: En landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt unge mellem 15 og 19 år viste, at 12.1% havde haft håndeksem i løbet af det sidste år. En tredjedel rapporterer, at deres job var årsag eller medvirkende årsag til håndeksemet. I alt 9% af de unge havde fået foretaget en allergitest, og de hyppigste årsager til allergi var nikkel, konserveringsmidler og parfume. Eksem relateret til brug af hudpleje- og kosmetiske produkter blandt unge analyseres aktuelt.
- Håndeksem blandt frisører: Frisører er den erhvervsgruppe, der har den højeste risiko for at udvikle arbejdsbetinget eksem, og eksemet opstår ofte i læretiden. Videncentret har forsket i forebyggelse af dette i en årrække og har medvirket til, at der på frisørskolerne blev indført obligatorisk undervisning i det kemiske arbejdsmiljø og huden i 2011. I et nyt studie fra 2022 viser Videncentret, at risikoen for håndeksem hos unge frisører er halveret efter indførelsen af undervisning på skolerne. Resultaterne har været præsenteret ved et heldagsmøde med EU-kommissionen.
- Nikkelallergi: Videncentret har tidligere fundet, at 14,8% af øringerne indkøbt i Danmark frigav nikkel i mængder, der overskrider grænseværdierne i EU-lovgivningen. Den test (EN1811), der foreskrives til måling af nikkelfrigivelse i lovgivningen er dyr og kompliceret, hvilket kan gøre, at den ikke altid tages i brug. Videncentret arbejder på at få introduceret en simplere (spot)test, som første trin i analysen, hvilket kunne gøre det lettere og hurtigere at få fjernet genstande, som frigiver for meget nikkel.

Videncenter for Allergi har i 2022 publiceret 32 videnskabelige artikler i internationale tidsskrifter om allergi, risikofaktorer og forebyggelse. Af disse artikler er 56% udarbejdet i et internationalt samarbejde. Der er afsluttet 2 ph.d.-

studier om aluminiumsallergi hos børn og forebyggelse af håndeksem blandt frisører.

3.3. Testmetoder for hormonforstyrrende stoffer

Formålet med denne aktivitet er at udvikle nye følsomme testmetoder til afsløring af kemikaliers påvirkning af hormonsystemer, der styrer stofskiftet, reproduktionen og udviklingen hos både dyr og mennesker. En vigtig del er at sikre, at ny viden hurtigst muligt bliver optaget i eksisterende og nye OECD-testmetoder, for at give mulighed for bedre regulering af hormonforstyrrende stoffer. Arbejdet inkluderer derfor både laboratorieforskning samt deltagelse i ekspertgrupper i OECD og EU, hvor testmetoderne udvikles og implementeres. Arbejdet vedrørende den humane sundhed udføres på Danmarks Tekniske Universitet (DTU), mens Syddansk Universitet (SDU) varetager udviklingen på miljøsidens.

Alt nyt planlagt laboratoriearbejde er sat i gang, og igangværende projekter kører planmæssigt: Fire målepunkter (endpoints) til påvisning af effekter på thyroindhormonsystemet (skjoldbruskkirtlen) i fisk er endeligt fastlagt i tæt koordinering med Horizon 2020-projektet Eurion (Horizon er et fælles EU-forskningsprogram), og forberedelsen af deres inkorporering i eksisterende OECD-testguidelines forløber planmæssigt. Undersøgelser af thyroidlignende effekter i hvirvelløse dyr er påbegyndt. En vigtig forudsætning for udvikling af testmetoder, som ikke inkluderer forsøgsdyr (reagensglas-metoder), er klarlægning af Adverse Outcome Pathways (AOP), hvor hændelsesforløbet, fra et skadeligt kemikalie kommer ind i en organisme, og til man har en skadevirkning, afdækkes. Projektet har haft en høj aktivitet på området, idet 2 nye AOP'er er optaget på OECDs arbejdsprogram, 3 AOP'er er videreudviklet og 4 nye er påbegyndt.

Endelig er betydelige ressourcer investeret i fagligt input til arbejdsgrupper i ECHA, EFSA og OECD.

3.4. PARC+ biomonitoringsindsats

Miljøstyrelsen deltager i PARC (nyt partnerskab om risikovurdering af kemikalier under Horizon), som medlem af Governing Board, medlem af Grant Signatory Board, National HUB Contact Point og Beneficiary til de danske Affiliated Entities (involverede forskningsinstitutioner). I kraft heraf har Miljøstyrelsen underskrevet kontrakt dokumenterne Grant Agreement og Consortium Agreement, deltaget i møder i ovennævnte Boards, kontaktet danske interessenter med henblik på etablering af den danske HUB samt udformet første udkast til dennes forretningsorden og forestået det første Nationale HUB-møde efter projektets opstart den 1. maj 2022. Miljøstyrelsen har desuden udarbejdet samt indgået nationale samarbejdsaftaler med de involverede danske forskningsinstitutioner i PARC, og på den baggrund udbetalt det første EU-tilskud til disse.

For nuværende er der planlagt 16 projekter vedr. biomonitorering under PARC, hvoraf 6 bygger på data, fund og/eller værktøjer fra HBM4EU (European Human Biomonitoring Initiative) og 11 involverer danske forskningsinstitutioner.

3.5. Fødevarerforskning på Fødevarainstitutet / DTU

Helhedsvurdering af bæredygtig kost og effekten af behandling og biotilgængelighed:

De første kosttyper til beregning af den samlede sundhedseffekt er udvalgt. Der vil blive set på befolkningen opdelt på køn og alder, men også på livsstilsfaktorer og forskellige socialgrupper for at kunne se nærmere på uligheden i sundhed. Et af hovedformålene med projektet er at gøre udarbejdelsen af helhedsvurderinger hurtigere og resultaterne mere synlige og forståelige.

Toksikologiske mekanismeudredning for forbedret risikovurdering af kemikalier:

Samspilseffekter mellem hormonsystemer

Projektet forløber planmæssigt. Resultater fra RNA-sekventering på testikler eksponeret for thyroideaforstyrrende (skjoldbruskkirtlen) stoffer (MMI og Amitol) ser lovende ud og understøtter, at nedsat thyroideahormonniveau har en effekt på testikeludvikling. Det er endnu for tidligt at afgøre, hvilke molekulære mekanismer der er involveret. Viden fra dette forsøg skal i kombination med et litteraturstudie danne grundlag for to større dyreforsøg, hvor effekterne på testikeludvikling som følge af eksponering for anti-androgener og thyroideaforstyrrende stoffer i isolation og i kombination undersøges.

Mekanistisk forståelse af kemikaliers effekt på thyroideahormonsystemet

Projektet skrider planmæssigt frem og de første resultater er lovende og indikerer, at de tre undersøgte stoffer virker igennem forskellige mekanismer in vivo (i levende organisme). Det betyder, at udgangspunktet for øget mekanistisk forståelse af thyroideahormonforstyrrende stoffer er etableret. Den resterende del af projektet handler om molekulære undersøgelser af mekanismer og deres konsekvenser. Her vil en øget forståelse kunne anvendes i risikovurderinger, hvor der i dag kun er inkluderet viden om et fåtal af de mekanismer, der er relevante for thyroideahormonforstyrrelser og dermed hjerneudvikling.

Screening af kvaternære ammoniumforbindelser for hormonforstyrrende effekter

Projektet forløber planmæssigt. Der er blevet udvalgt et panel af kvaternære ammoniumforbindelser (QACer), som varierer i kemisk struktur, samt kan give information for QACer som for nyligt er blevet godkendt som biocider til brug i fødevarerindustrien i EU. DTU har påbegyndt forsøg i androgen receptor reporter gene assay for at undersøge, om stofferne kan inhibere eller aktivere receptoren.

Tarmmikrobiota og effekter af kemiske stoffer fra fødevarer:

Et forsøg med rotter er gennemført for at undersøge om fiberindholdet i kosten påvirker optag og/eller udskillelse af PFOS. Foreløbige data tyder på, at dyr med højt fiberindtag hurtigere udskiller PFOS med fæces. En del af forklaringen kan muligvis findes i den kortere transittid, som ses hos dyr med højt fiberindtag.

Med henblik på undersøgelser af fæces fra PFOS-eksponerede borgere fra Korsør, er indledt et samarbejde med Holbæk Sygehus, der har oprettet en biobank med blod og fæces fra disse borgere. Den juridiske proces (GDPR mm.) for, at DTU kan få lov til at overføre prøver fra Holbæk til DTU, pågår.

3.6. Stofvurderinger

Stofvurderinger under REACH-forordningen udføres for prioriterede stoffer, som den enkelte medlemsstat har udvalgt på baggrund af en bekymring for risiko for mennesker og/eller miljø. Stofvurdering udføres med det formål at afklare, om der er behov for regulering af det pågældende stof. Processen kan udmunde i krav til virksomhederne om at lave yderligere testning ud over standardinformationskravene, hvis det er nødvendigt, for at afklare en mistanke om skadelige effekter.

I 2022 påbegyndte Miljøstyrelsen stofvurdering for stofferne 2-furaldehyd (et organisk opløsningsmiddel), på baggrund af bekymring for stoffets skadelige virkning på arveanlæggene (mutagenicitet), og TCPP (en chloreret flammehæmmer) for bekymring for stoffets mulige kræftfremkaldende, reproduktionsskadelige samt hormonforstyrrende virkninger.

Miljøstyrelsen har i 2022 afsluttet stofvurderingen for epoxystoffet EPOTE. Styrelsen konkluderede, at stoffet har en skadelig virkning på arveanlæggene (mutagent), men ikke for nedarveligt genmateriale, og at stoffet desuden er stærkt hudsensibiliserende. Et klassificeringsforslag for hudsensibilisering er blevet udarbejdet og indsendt til ECHA (se 2.1).

For den bromerede flammehæmmer TBBPA vedtog MSC enstemmigt det danske stofvurderingsforslag, om at registranten skal udføre en undersøgelse af stoffets potentiale for at kunne bioakkumulere. Stoffet er desuden identificeret som SVHC pba. dets kræftfremkaldende virkning.

På baggrund af Miljøstyrelsens vurdering af stoffet DETDA (diethyltoluendiamin), har Miljøstyrelsen desuden fremsendt et udkast til en beslutning med forslag om yderligere undersøgelse til ECHA. ECHA har givet kommentarer, og beslutningen skal nu revideres, inden at forslaget fremsendes til registranten til kommentering.

3.7. Kemikalier i vand – miljøkvalitetskriterier

Miljøstyrelsen har i 2022 udarbejdet og revurderet en række miljøkvalitetskriterier til brug i tilstands-vurderinger under vandområdeplanerne og til udledningstilladelser, eksempelvis for stofferne bor, acenaphthen og malathion. Der er over årene udviklet nye metoder til fastsættelse af kriterier for sediment og biota, som har fået efterspørgslen på nye og revurderede miljøkvalitetskriterier til at stige, hvilket er kommet til udtryk i større efterspørgsel på miljøkvalitetskriterier i 2022, og efterspørgslen forventes at fortsætte. Under EU-Kommissionen har der også været stort fokus på udarbejdelse af en række nye EU-miljøkvalitetsvurderinger samt revurdering af gamle EU-miljøkvalitetskriterier for flere matricer, hvortil Miljøstyrelsen har indsendt kommentarer på flere af stofferne, eksempelvis for tributyltin (TBT), nikkel og fluoranthen. Der er fortsat øget fokus på miljøkvalitetskriterier/krav.

4. Håndhævelse – kompetent tilsyn og mærkbare og retfærdige sanktioner

4.1. Målrættede kontrolkampagner

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektions kampagner er tidsbegrænsede stikprøvekontroller på afgrænsede kontrolobjektområder. Områderne skifter fra år til år og prioriteres på grundlag af risikovurdering af tilsynsområderne. Risikovurderingen bygger blandt andet på viden om, hvor der ud fra tidligere erfaringer er størst sandsynlighed for overtrædelser, på alvoren ved overtrædelserne for hhv. forbrugere, arbejdstagere og miljøet, regulatoriske krav og EU-samarbejdsprojekter og om produkterne udgør en risiko for børn og andre følsomme grupper, jf. Kemiindsatsen.

Hovedindsats: Kontrol i forhold til REACH, POP og CLP

REF 10 - kampagnen

Kampagnen er del af det fælleseuropæiske håndhævelsesprojekt REF (REACH enforcement), der har til formål at sikre en bred kontrol af REACH forordningens regler på tværs af EU.

Formålet med kampagnen er at foretage en integreret kontrol af kemiske stoffer bl.a. kandidatlistestoffer (særligt problematiske stoffer alias SVHC stoffer) i artikler. Med integreret kontrol menes, at myndigheden kan vælge at kontrollere artiklers (kontrolobjekters) overholdelse af reglerne i flere forskellige kemikalielovgivninger samtidig. REF-10 projektet er altså defineret meget bredt, og giver mulighed for at kontrollere indhold af kemiske stoffer i kontrolobjekterne på tværs af flere lovgivninger. REF-10 omfatter således REACH Annex XIV restriktioner, POP restriktioner, REACH art. 33 (oplysningspligt om kandidatlistestoffer) samt RoHS direktivet (elektronik) og legetøjsdirektivet. Inspektionens bidrag til kampagnen bliver afrapporteret i løbet af 2023, og ved udgangen af året vil der blive udarbejdet en fælles rapport for hele EU.

Kontrol af advarselmærkning af kemiske produkter til forbrugere

Kemikalieinspektionen gennemførte i 2022 en særlig forbrugerbeskyttelseskampagne vedrørende CLP, hvor kontrolobjekterne var kemisk legetøj, kemiske erhvervsprodukter og advarsel ved nethandel. Kemiske blandinger er reguleret i CLP-forordningen, der bl.a. har til formål at sikre, at kemiske blandinger er mærket med farepiktogrammer og faresætninger. Det, der skal fremgå, afhænger af, hvilke kemiske stoffer blandingen er sammensat af. Det gør sig samtidig gældende, at der ved enhver reklame for en blanding, der skal mærkes på grund af dens sammensætning (klassificering af blandingen), også skal sikres, at køberen har haft mulighed for at se mærkningen eller som minimum oplyses om den eller de typer af farer, som der også oplyses om på blandingens mærkning (H-sætninger).

Kontrollen blev gennemført i Danmark ved kontrol af salg på nettet og rekvisition af produkterne. Der var fokus på at sikre en øget forbrugerbeskyttelse, herunder en særlig høj beskyttelse af børn, sårbare grupper og arbejdstagere. Inspektionen har kontrolleret 34 produkter fordelt på 37 sager. Der er fundet overtrædelser i 22 sager svarende til en overtrædelsesgrad på 59,5 %. Uden medregning af de sager,

hvor produktet ikke længere fandtes, eller hvor sagerne var uden for Inspektionens jurisdiktion, så giver det en overtrædelsesgrad på 66,7 %.

Kontrol af indhold og oplysningspligt vedrørende særligt problematiske kemiske stoffer i forbrugerprodukter (LIFE Ask REACH)

Siden 2020 har europæiske forbrugere kunnet scanne varer i deres lokale butikker ved hjælp af appen Tjek Kemien og få svar på, om netop deres varer indeholder særligt problematiske kemikalier, de såkaldte kandidatlistestoffer. Men kan forbrugerne stole på de svar, som virksomhederne sender retur? Det har en undersøgelse på tværs af 13 europæiske lande netop kortlagt.

I undersøgelsen, der er foretaget i regi af det europæiske samarbejde LIFE AskREACH, testede man en række forbrugerprodukter, der er registreret fri for kandidatlistestoffer i appen "Tjek Kemien", og fandt ud af, at informationerne fra virksomhederne er korrekte på tværs af EU-lande, herunder også Danmark. I efteråret 2021 udførte Kemikalieinspektionen hhv. en såkaldt databasetest og en markedstest, og undersøgelserne blev genoptaget i foråret 2022

I databasetesten kontrollerede Kemikalieinspektionen udvalgte forbrugerprodukter, som allerede er registreret i databasen "Tjek Kemien". I både databasetesten og markedstesten blev der udtaget 7 +12 produkter fra hver 7 +12 forskellige virksomheder. Der blev udtaget såkaldt simple produkter, dvs. produkter, som består af få komponenter og få forskellige materialer. Alle produkterne blev testet for indhold af ftalater, og hvor det var relevant iht. produktets materialer, også for visse tungmetaller og andre særligt problematiske stoffer.

Både i databasetesten og markedstesten blev der foretaget en kemisk analyse af, om forbrugerprodukterne indeholdt de udvalgte særligt problematiske kemiske stoffer i en koncentration over 0,1 %. I markedstesten blev det også undersøgt om forhandleren opfyldte sin oplysningspligt over for forbrugerne.

I databasetesten blev 25 produkter testet på EU-niveau, heraf var 13 danske. Ingen af de testede produkter i Danmark eller på EU-niveau indeholdt kandidatlistestoffer i en koncentration over grænsen på 0,1 vægtprocent, hvilket udløser virksomhedernes informationspligt.

I markedstesten kontrolleredes varer under temaet 'gør-det-selv' og 'sommer'. 106 produkter blev testet på EU-niveau, heraf var 13 danske. 10 produkter på andre europæiske markeder indeholdt kandidatlistestoffer i en koncentration over grænsen på 0,1 vægtprocent, hvilket udløser virksomhedernes informationspligt. Af de 10 var ingen danske produkter.

Brandslukningsskum – kontrolleres for PFOS og PFOA

POP-stoffer er meget problematiske, fordi de er giftige, ophobes i dyr og mennesker og nedbrydes meget langsomt. POP-stoffer mistænkes blandt andet for at have hormonforstyrrende effekter, medføre kræft, samt skader på immunforsvaret og nervesystemet hos mennesker. PFOS og PFOA reguleres i POP-forordningen.

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion har fået testet 10 håndbrandslukkere for forbudte fluorstoffer. Analysen viser, at der ikke er fundet de forbudte PFOS og PFOA i brandslukkerne, og dermed overholder skummet EU's lovgivning om svært nedbrydelige miljøgifte (POP-forordningen).

Analysen af brandslukkerne viser også, at ni af dem indeholder skum med PFAS'er, der ikke er regulerede, og som derfor heller ikke er ulovlige. Stoffernes påvirkning af miljø og sundhed er ikke undersøgt.

Hovedindsats: Kontrol med forbrugerprodukter, herunder styrket importkontrol

Indberetninger

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion modtog i 2022 996 indberetninger om formodede overtrædelser af kemikalierereguleringen (kemikalieloven og de bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i kemikalieloven, samt en række EU-forordninger).

I 2022 afsluttede Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion 1.132 indberetninger, der var indrapporteret til Inspektionen i 2022 eller tidligere. Heraf omhandlede 731 forbrugerprodukter m.m., resten var indberetninger irt. bekæmpelsesmidler (biocider og pesticider).

CBD i forbrugerprodukter

Kemikalieinspektionen har i 2022 kontrolleret CBD-holdige (aktivt stof i cannabis) produkter markedsført som kosmetik.

Der har i denne kampagne været fokus på, hvorvidt de indberettede CBD-holdige produkter kunne kategoriseres som værende kosmetik. I vurderingen heraf har det primære fokus været på produkternes anprisning.

På baggrund af definitionen for et kosmetisk produkt i kosmetikforordningen, har Kemikalieinspektionen foretaget en vurdering af, hvorvidt de CBD-holdige produkter, som de indberettede virksomheder havde til salg på deres hjemmesider, kunne anses for at være kosmetik.

De virksomheder, der solgte CBD-holdigt kosmetik, fik tilsendt en fyldestgørende vejledning omkring reglerne for kosmetiske produkter generelt, samt en præcisering af reglerne omkring CBD-olie som ingrediens i kosmetik.

Kemikalieinspektionen har i alt modtaget 46 indberetninger fordelt på 19 virksomheder og 1 privat person, hvoraf 14 af disse har fået tilsendt en vejledning. Indberetningerne på de resterende virksomheder er enten sendt videre til anden myndighed, eller fundet ikke relevante at undersøge yderligere.

Gamingudstyr – kontrol af sundhedsskadede kemikalier i gamingudstyr

Gaming og E-sport er en stor del af mange unges hverdag, hvor der bliver brugt meget elektronik, som potentielt kan indeholde problematisk kemi. For eksempel kan der være brugt tungmetaller, blødgørere og flammehæmmere i gamingudstyr. I forbindelse med kontrolkampagnen er 25 stykker gamingudstyr blevet analyseret for en række af de nævnte problematiske stoffer, som potentielt kan være sundhedsskadede. Der er fokuseret på udstyr, som forbrugere har hudkontakt med. Kontrolkampagnen er igangværende, og det forventes af kampagnen afsluttes i 2023.

Kontrol af kølemidler (klimagasser) 2022

Herunder onlinesalg af udstyr indeholdende kølemidler samt overholdelse af autorisationskrav ved arbejde med kølemidler, import samt illegal handel og/eller installation.

I 2022 har Kemikalieinspektionen gennemført 32 kontroller på F-gasområdet.

Kontrollerne har afstedkommet følgende resultater:

- Beslaglæggelse (11 kontroller)
- Vejledning (10 kontroller)
- Ingen overtrædelser (5 kontroller)
- Indskærpelser (2 kontroller)
- Anden afslutning (4 kontroller)

I 2022 beslaglagde Kemikalieinspektionen 12 engangsbeholdere med HFC-kølemidler. Dette er væsentligt mindre end 2021, hvor der blev beslaglagt 49 engangsbeholdere. Ydermere blev der beslaglagt en stor beholder (12 kg), da der manglede dokumentation for oprindelse.

Der blev givet 10 vejledninger til hjemmesider med onlinesalg. Vejledningerne præciserede regler for, hvilke forhold der gør sig gældende ved køb af udstyr (særligt varmepumper) indeholdende HFC-gasser.

Derudover blev der givet en vejledning omkring indrapportering af forbrug F-gaskvoter i F-gasportalen.

Kemikalieinspektionen fandt ydermere 1 overtrædelse i forbindelse med oplysninger opgivet til EU-Kommissionen, der omhandlede overskridelse af tildelt kvote. Dette medførte en indskærpelse til virksomheden om at reglerne fremadrettet skal overholdes.

I 5 tilfælde fandt Kemikalieinspektionen ingen overtrædelse af det indberettede, hvor lovgivningen i alle tilfælde blev overholdt.

4.2. Kontrol med virksomhedernes REACH-registreringer

Miljøstyrelsen arbejder aktivt med at forbedre kvaliteten af virksomheders registreringer under REACH-forordningen. Miljøstyrelsen kommenterer både på udkast til afgørelser, som er udarbejdet af ECHA vedrørende dossiervurdering (kontrol af registreringsoplysninger) samt industriens testforslag.

Miljøstyrelsen har haft hovedfokus på at forbedre beslutningsudkast for de principielt vigtigste sager vedrørende specielt bekymrende stofegenskaber (miljøfarlighed (PBT), kræft, skader på arveanlæg/DNA (mutagenicitet), skader på forplantning og udvikling samt hormonforstyrrende effekter), og hvor der er særligt stort potentiale for, at de påkrævede oplysninger kan lede til en bedre risikohåndtering, og derved reduceret påvirkning af mennesker og miljø. I 2022 har Danmark indsendt 9 ændringsforslag til sådanne beslutninger, hvilket i alle 9 tilfælde har ført til ændringer i beslutningerne på baggrund af de danske forslag.

Derudover er der, efter dansk initiativ, blevet arbejdet videre med at udvikle forståelsespapirer for testning af bl.a. mutagene stoffer, der skader arveanlæggene. Det har medført, at udkastene til afgørelser er bedre afstemt med vores interesser og derfor ikke længere kræver ændringsforslag.

Desuden bør det nævnes, at flere mindre uoverensstemmelser håndteres ved uformel kontakt mellem kemikalieagenturet og medlemsstaterne, hvilket har reduceret behovet for ændringsforslag yderligere.

Bedre kommunikation mellem medlemsstaterne har ligeledes ført til et reduceret behov for af indsende ændringsforslag, da det ikke er nødvendigt, at flere lande sender det samme ændringsforslag.

4.3. Hjælp og vejledning til virksomheder om regler (Helpdesk etc.)

I 2022 har Miljøstyrelsen gennemført en informationsindsats til virksomheder om deres forpligtelser i henhold til CLP-forordningens artikel 48, stk 2, om mærkning af kemiske blandinger, der sælges online. I indsatsen blev der udført en screening af 304 netbutikker, der solgte udvalgte faremærkningspligtige blandinger. Screeningen viste, at 9 ud af 10 undersøgte netbutikker ikke fulgte reglerne. Derudover blev der udarbejdet et onlineværktøj til Miljøstyrelsens hjemmeside, som netbutikkerne kan anvende til at generere den påkrævede mærkning til deres netbutiks hjemmeside. Information om reglerne sammen med link og beskrivelse af det nye værktøj blev distribueret via 96 forskellige medier i Danmark, herunder både større dagblades netaviser og brancherettede nyhedsbreve. Der annonceres yderligere i januar 2023.

Derudover har Miljøstyrelsen haft følgende REACH og CLP Helpdesk-aktiviteter i 2022:

- Besvarelse af henvendelser til Miljøstyrelsens REACH og CLP-helpdesk fra virksomheder, myndigheder mm. angående reglerne i de to kemikaliefordninger,
- Afholdelse af fysisk dialogmøde med interessenter om udvalgte emner inden for de to forordninger, herunder de kommende revisioner af disse.
- Afholdelse af to webinarer for tatoveringsbranchen angående ikrafttrædelsen af REACH-begrænsningen af stoffer i tatoveringsfarver.
- Deltagelse i virtuelle og fysiske møder hos HelpNet, der er ledet af Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA), hvor der sammen med Helpdeske fra øvrige EU medlemslande drøftes spørgsmål og problemstillinger af fælles interesse.

Miljøstyrelsens 'Tjek Kemien'-Helpdesk behandler derudover henvendelser om appen Tjek Kemien, som vedrører informationspligten under REACH-forordningens artikel 33.2. Virksomheder, der registrerer sig i Tjek Kemien, verificeres tillige via helpdesken.

4.4. Vejledning og dialog med virksomheder og forbrugere om kosmetik og legetøj

Formålet med indsatsen er at vejlede og informere virksomheder og forbrugere om regler inden for legetøj og kosmetik, herunder også om håndhævelse, for dermed at øge forbrugersikkerheden.

Miljøministeriet afholdt i foråret 2022 i samarbejde med Sikkerhedsstyrelsen dialogmøde om legetøj for branchen og dens rådgivere, hvor der var fokus på revisionen af legetøjsdirektivet. På kosmetikområdet afholdt Miljøministeriet i foråret 2022 i et dialogmøde, og i foråret 2022 holdt Miljøstyrelsen møde i Kosmetikrådet. Til begge møder var fokus på revisionen af kosmetikforordningen.

Der var i efteråret 2022 planlagt et dialogmøde og en temadag på legetøjsområdet, samt et dialogmøde og et kosmetikrådsmøde på kosmetikområdet. Alle disse møder blev dog udskudt grundet folketingsvalget.

Miljøstyrelsen har i 2022 på sin hjemmeside og via nyheder, særligt inden for kosmetikområdet, opdateret med oplysninger om nye regler. Derudover har Miljøstyrelsen via hjemmesiden givet tips og gode råd til forbrugerne om, hvordan de bedst kan undgå, at de og deres børn udsættes for problematiske kemikalier. Miljøstyrelsen har også besvaret henvendelser fra virksomheder, myndigheder og forbrugere om reglerne inden for kosmetik- og legetøjsområdet.

Kemikalieinspektionen har i 2022 løbende opdateret hjemmesiden med de overtrædelser, hvor der er foretaget håndhævelse (fra og med indskærpelse): <https://mst.dk/kemi/tilsyn-og-haandhaevelse/produkter-som-overtraeder-kemikalielovgivning/>.

4.5. Styrke baggrunden for kontrol og vejledning om kemiske stoffer i fødevarer

Vejledning om kemiske forureninger udbygges løbende på både hjemmesiden og i form af kemitjeklister og kontrolguides til de tilsynsførende.

Der har i 2022 været afholdt kurser for tilsynsførende inden for bl.a. fiskerivarer, hvor der har været oplæg om kemiske forureninger i fiskeprodukter. På tilsætningsstof- og aromaområdet har der været afholdt et kursus i 2022, hvor både lovstof og mere komplicerede fortolkningssager er blevet gennemgået. Der har også været afholdt et nordisk seminar om fortolkning af tilsætningsstoffreglerne, hvor flere danske tilsynsførende deltog.

Tang er et fødevarerprodukt, som er i øget fokus, da det betragtes som både ernæringsmæssigt sundt samt bæredygtigt. Tang kan dog også indeholde kemiske forureninger i varierende omfang afhængigt af tangarten. Fødevarestyrelsen har deltaget i et nordisk samarbejde om en rapport, hvor der er fokus på kemiske forureninger i tang. På baggrund af denne rapport er Fødevarestyrelsen ved at udarbejde en kontrolguide til de tilsynsførende for at sikre en god viden om problemstillinger omkring tangproduktion, samt en deraf ensartet kontrol. Den nordiske rapport ventes offentliggjort primo 2023.

4.6. Vejledning til erhvervet

Der arbejdes på et værktøj til store og mellemstore virksomheder, som skal hjælpe dem med deres risikovurdering i egenkontrollen. Værktøjet vil være en platform, hvor man kan søge på en råvare eller en proces og få oplysninger om både kemiske og mikrobiologiske risici. De kemiske risici omfatter både miljøforureninger og naturlige toksiner, som virksomheden typisk ikke selv kan forebygge, samt procesforureninger, hvor virksomhederne ofte selv vil kunne anvende forebyggende foranstaltninger. Værktøjet vil være meget let tilgængeligt og vil også være nyttigt både for tilsynsførende og forbrugere. Værktøjet ventes færdigt i 2023.

Fødevarestyrelsen deltager løbende i møder med brancheforeninger mv. om kemiske forureninger, fødevarekontaktmaterialer, tilsætningsstoffer og enzymer. Styrelsen orienterer om igangværende forhandlinger i EU om nye og reviderede grænseværdier for kemiske stoffer samt tilsætningsstoffer i fødevarer samt om konkrete problemstillinger. Der har fra industriens side været særlig interesse for f.eks. akrylamid, PFAS, mineralolie (MOSH/MOAH) samt naturlige toksiner.

I forbindelse med miljømyndighedernes kortlægning af PFAS-forureninger, har der været afholdt en række møder og seminarer om håndtering af forureningerne, hvor Fødevarestyrelsen har bidraget med oplæg om håndteringen i forhold til fødevarer og foder.